

STORTINGET

Representantforslag 67 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes, Guri Melby, Abid Raja og Kjell Ingolf Ropstad

Dokument 8:67 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Margret Hagerup, Kari-Anne Jønnes, Guri Melby, Abid Raja og Kjell Ingolf Ropstad om videreføring av en lærerspesialistordning

Til Stortinget

Bakgrunn

Barn skal glede seg til å gå på skolen. Da må skolen være en arena for mestring, ikke for nederlag. Læreren er den viktigste enkeltfaktoren for elevenes mestring og læringsglede, og derfor prioriterte regjeringen Solberg kompetanseheving og nye karriereveier for lærere høyt. Dette har vært en viktig satsing for å gjøre skolen til en attraktiv arbeidsplass, styrke arbeidet med tidlig innsats og heve kvaliteten på undervisningen. Karriereveien som lærerspesialist skal være rettet mot å oppleve mulighet for utvikling i undervisningsstillinger og ikke mot rekruttering til administrative stillinger.

Det finnes ikke mange alternative karriereveier for de lærerne som brenner for undervisning. For mange lærere er den eneste karriereveien i skolen å ta på seg administrative oppgaver i skoleledelsen, selv om det de egentlig brenner for, er undervisning og de helst vil bli værende i klasserommet. Nettopp derfor innførte regjeringen Solberg lærerspesialistordningen.

Lærerspesialistordningen ble innført i 2015. Ordningen har rettet seg mot hele grunnopplæringen. Den skal bidra til at dyktige lærere opplever gode faglige utviklingsmuligheter og ønsker å fortsette å undervise.

Den skal også styrke det kollektive profesjonsfellesskapet og utvikle skolen som lærende organisasjon. Ordningen består av lærerspesialistfunksjonen og lærerspesialistutdanningen.

Lærerspesialistene skal være faglig oppdatert på skoleutvikling og fagdidaktikk. For å bli lærerspesialist må man ha godkjent lærerutdanning og minst 60 studiepoeng i spesialistfaget sitt. I tillegg må man ha minst fem års erfaring som lærer. Dette gir lærerspesialistene en særskilt mulighet til å utvikle fagene og skolen samt bidra til kollegaveiledning og kompetanseheving. For den enkelte lærerspesialist betyr ordningen mulighet for faglig fordypning, mer ansvar og høyere lønn.

Det nasjonale rammeverket for lærerspesialistordningen ble utarbeidet av en partssammensatt arbeidsgruppe med representanter fra Kunnskapsdepartementet, Utdanningsdirektoratet, KS, Nasjonalt råd for lærerutdanning (nå: UHR-Lærerutdanning) og Utdanningsforbundet (Kompetanse Norge, 2019).

Omfanget av ordningen

Regjeringen Solbergs mål var å nå 3 000 lærerspesialister i løpet av skoleåret 2022–2023 og at alle skoler skulle ha tilgang til en lærerspesialist i begynneropplæringen innen 2023.

For skoleåret 2021–2022 ble det satt av midler til 2 300 lærerspesialister og innvilget over 1 800 søknader om å fungere som lærerspesialist i inneværende skoleår, og 600 lærere er i gang med toårig spesialistutdanning for å bli lærerspesialister. Av de over 1 800 lærerspesialistene i klasserommene i 2021–2022 er om lag 500 spesialister i begynneropplæring. Det har vært en substansiell økning årlig fra 205 lærerspesialister i ordningens første år.

Det er i 2021–2022 lærerspesialister innenfor følgende fag/fagområder:

- realfag
- norsk, med særlig vekt på lese- og skriveopplæring
- praktiske og estetiske fag (skoleeier beslutter fag)
- begynneropplæring på 1.–4.trinn
- yrkesfag
- profesjonsfaglig digital kompetanse
- opplæring av minoritetsspråklige elever
- engelsk og/eller 2. fremmespråk
- veiledning
- spesialpedagogikk
- lærerutdanning

Positiv evaluering

Ordningen har blitt evaluert i flere faser av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU), og både delrapporten og sluttrapporten peker på at utdanningen gir godt utbytte, og at spennende oppgaver, ønske om påfyll, faglig utvikling og nye utfordringer gjør at ordningen er motiverende og attraktiv for lærerne.

Spesialistutdanningen oppleves særlig som et viktig ledd i egen karriereutvikling gjennom kunnskapsheving, studiepoeng og dokumentert kompetanse.

For mange av lærerspesialistene er muligheten til å bidra til andres faglige utvikling, styrke lærersamarbeidet og bidra til å løse skolens utfordringer samt jobbe med skoleutvikling viktige faktorer for å søke på ordningen.

Lærerspesialistene oppgir at de får oppdatert seg på fagdidaktiske temaer, på skoleutvikling og skolefaglig forskning og alternativ undervisning. Over halvparten tar ofte eller svært ofte initiativ til kompetanseheving innenfor eget fagområde, og nesten halvparten deltar i utviklingsprosjekt på skolens satsingsområder.

Hurdalsplattformen og budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti

Regjeringen Støre har i Hurdalsplattformen varslet at de vil

«leggje til rette for fleire karriereveggar i skulen og erstatte lærarspesialistordninga med ei partsforankra ordning som gir lærarar betre tid til utviklingsarbeid, og som styrkjer profesjonsfellesskapa i skulen».

I regjeringens tilleggspolisjon til statsbudsjettet ble regjeringen Solbergs forslag til opptrapping av ordningen stanst. I budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti gikk regjeringen Støre med på et ytterligere kutt som ikke bare stanst opptrappingen, men fjerner tilskuddene til lærerspesialister i skolen fullt og helt fra skoleåret 2022–2023 og stanst opptak til spesialistutdanningen. Budsjettforliket ble lagt frem få dager før NIFUs sluttevaluering av ordningen ble offentliggjort.

Det at regjeringen har kuttet hele ordningen fra 2022, har møtt en rekke kritiske røster. Både lærerspesialistene selv, lærerspesialistutdanningene og partene i skolesektoren har reagert. Norsk lektorlag og Skolelederforbundet har støttet ordningen, og leder av Utdanningsforbundet, Steffen Handal, har uttalt at det er uklokt å kutte budsjettmidlene til ordningen, og at det å fjerne ordningen over natta skaper uforutsigbarhet for alle involverte og en økonomisk svekkelse av sektoren.

Veien videre

Ved å fjerne lærerspesialistordningen fullt og helt fra neste skoleår vil flere tusen lærere oppleve at en attraktiv ordning faller bort, og elevene vil gå glipp av viktig utviklings- og kvalitetshevingsarbeid i skolen. Det haster derfor med et tydelig signal om at en ny ordning kommer på plass fra høsten 2022. Samtidig er det viktig å anerkjenne behovet for å kontinuerlig forbedre eksisterende ordninger. Evalueringene av ordningen gir et godt grunnlag for å gjøre dette.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett for 2022 komme tilbake med et forslag til en ordning for karriereveier for lærere i skolen som bygger på lærerspesialistordningen, og som kan videreføres fra høsten 2022. Det skal legges til grunn at målsettingen om at alle skoler skal ha tilgang til en lærerspesialist i begynneropplæringen, videreføres. Ordningen skal forankres hos partene i skolesektoren.

12. januar 2022

Jan Tore Sanner

Margret Hagerup

Kari-Anne Jønnes

Guri Melby

Abid Raja

Kjell Ingolf Ropstad